

ที่ นร ๐๖๐๑/๙๐๕

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
ทำข้างวังหน้า กรุงเทพฯ ๑๐๒๐๐

๑๔ สิงหาคม ๒๕๓๔

เรื่อง ปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับการออกพระราชกฤษฎีกา ออกตามความในพระราชบัญญัติ
ประกันสังคม พ.ศ. ๒๕๓๓ มาตรา ๔ (๖)

เรียน รองนายกรัฐมนตรี (นายมีชัย ฤชุพันธุ์)

อ้างถึง หนังสือ บันทึกข้อความ ด่วนที่สุด ลงวันที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๓๔

สิ่งที่ส่งมาด้วย (๑) บันทึกของคณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๓)

เรื่อง ปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับการออกพระราชกฤษฎีกา

ออกตามความในพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. ๒๕๓๓

มาตรา ๔ (๖)

(๒) ร่างพระราชบัญญัติประกันสังคม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

(๓) ร่างพระราชกฤษฎีกากำหนดลูกจ้างตามมาตรา ๔ (๖)

แห่งพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. ๒๕๓๓ พ.ศ. ....

ตามหนังสือที่อ้างถึงความว่า ตามที่คณะรัฐมนตรีได้มีมติให้ออกพระราช
กฤษฎีกา ออกตามในมาตรา ๔ (๖) แห่งพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. ๒๕๓๓ เพื่อยกเว้น
ลูกจ้างบางประเภทให้อยู่ในข่ายบังคับของพระราชบัญญัติดังกล่าวโดยให้รวมถึงลูกจ้างประจำ
และลูกจ้างชั่วคราว และรองนายกรัฐมนตรี (นายมีชัย ฤชุพันธุ์) ได้ขอให้กรรมการร่างกฎหมาย
พิจารณาให้ความเห็นในปัญหากฎหมายว่า การออกพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวจะขัดกับ
พระราชบัญญัติประกันสังคมฯ มาตรา ๔ (๑) หรือไม่ และจะออกพระราชกฤษฎีกาเช่นนั้นได้
หรือไม่ โดยขอให้ดำเนินการเป็นการด่วนภายใน ๒ สัปดาห์ด้วย ดังความทราบแล้วนั้น

บัดนี้ คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๓) พิจารณา
ปัญหาดังกล่าวข้างต้นเสร็จแล้ว มีความเห็นว่า โดยที่มาตรา ๔ (๑) แห่งพระราชบัญญัติ
ประกันสังคม พ.ศ. ๒๕๓๓ ได้บัญญัติไว้ชัดแจ้งแล้วว่า มิให้นำพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ.
๒๕๓๓ มาใช้บังคับแก่ “ลูกจ้างประจำ” ของราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาคและราชการ
ส่วนท้องถิ่น ดังนั้น จึงไม่มีความจำเป็นจะต้องอาศัยอำนาจตามมาตรา ๔ (๖) ตราพระราช
กฤษฎีกากำหนดยกเว้นขึ้นไว้ซ้ำซ้อนอีก สำหรับ “ลูกจ้างชั่วคราว” ของส่วนราชการนั้น เห็นว่าการ
ที่มาตรา ๔ (๑) แห่งพระราชบัญญัติประกันสังคมฯ ได้บัญญัติไว้ชัดเจนว่า “พระราชบัญญัตินี้ไม่

ใช้บังคับแก่ (๑) ข้าราชการ และลูกจ้างประจำของราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค และ ราชการส่วนท้องถิ่นยกเว้นลูกจ้างชั่วคราว” ความที่ว่า “ยกเว้นลูกจ้างชั่วคราว” นั้น เป็นการแสดง วัตถุประสงค์ของกฎหมายแจ้งชัดว่า ไม่ประสงค์จะยกเว้นการใช้บังคับพระราชบัญญัติ ประกันสังคมแก่ลูกจ้างชั่วคราว ดังนั้น การจะตราพระราชกฤษฎีกากำหนดให้ลูกจ้างชั่วคราวของ ราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค และราชการส่วนท้องถิ่น ไม่ต้องอยู่ภายใต้บังคับ พระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. ๒๕๓๓ จึงมีผลเท่ากับเป็นการออกพระราชกฤษฎีกาแก้ไข มาตรา ๔ (๑) แห่งพระราชบัญญัติประกันสังคมฯ เพื่อตัดข้อความว่า “ยกเว้นลูกจ้างชั่วคราว” ออก ซึ่งเป็นกรณีที่ไม่อาจกระทำได้

อย่างไรก็ตาม คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๓) เห็น ว่า หากรัฐบาลมีนโยบายที่จะยกเว้นมิให้นำพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. ๒๕๓๓ มาใช้ บังคับแก่ “ลูกจ้างชั่วคราว” ก็อาจดำเนินการได้ โดยการแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติใน (๑) แห่ง พระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. ๒๕๓๓ ให้ชัดเจน และคณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่าง กฎหมาย คณะที่ ๓) ได้พิจารณากร่างพระราชบัญญัติประกันสังคม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... เสนอ มาเพื่อประกอบการพิจารณาด้วยแล้ว โดยร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว มีหลักการกำหนดให้แก้ไข เพิ่มเติมความใน (๑) ของมาตรา ๔ จากเดิมที่กำหนดว่า “ (๑) ข้าราชการและลูกจ้างของราชการ ส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค และราชการส่วนท้องถิ่นยกเว้นลูกจ้างชั่วคราว” เป็น “(๑) ข้าราชการและลูกจ้างของราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค และราชการส่วนท้องถิ่น”

อนึ่ง คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๓) ได้ตรวจ พิจารณาแก้ร่างพระราชกฤษฎีกากำหนดลูกจ้างตามมาตรา ๔ (๖) แห่งพระราชบัญญัติ ประกันสังคม พ.ศ. ๒๕๓๓ พ.ศ. .... ให้แล้วเสร็จในคราวเดียวกันนี้ด้วย โดยมีมติให้การแก้ไข เพิ่มเติม ดังนี้

(๑) ได้แก้ไขความใน (๒) ของร่างมาตรา ๓ ที่กำหนดว่า “ลูกจ้างของ รัฐวิสาหกิจตามความหมายของคำว่า “รัฐวิสาหกิจ” ในมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติวิธีการ งบประมาณ พ.ศ. ๒๕๐๒” เป็น “ลูกจ้างของรัฐวิสาหกิจ ตามความหมายของคำว่า “รัฐวิสาหกิจ” ในมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติพนักงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ พ.ศ. ๒๕๓๔” ทั้งนี้ เนื่องจากคำว่า “รัฐวิสาหกิจ” ควรอ้างถึงความหมายตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติพนักงานรัฐวิสาหกิจ สัมพันธ์ พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งเป็นกฎหมายที่มุ่งถึงพนักงานรัฐวิสาหกิจโดยตรง และเป็นกฎหมายใหม่ ซึ่งประกาศบังคับใช้ภายหลังพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๐๒ ถึง ๓๒ ปี และบท นิยามคำว่า “รัฐวิสาหกิจ” ตามกฎหมายใหม่นี้มีความหมายครอบคลุมคำว่า “รัฐวิสาหกิจ” ทุก ประเภทอยู่แล้ว

(๒) ได้ตัดความใน (๓) ของร่างมาตรา ๓ ในส่วนที่กำหนดเกี่ยวกับลูกจ้างของ ราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค และราชการส่วนท้องถิ่น ออก เนื่องจากได้มีการแก้ไข เพิ่มเติม (๑) ของมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. ๒๕๓๓ แล้ว

รายละเอียดของความเห็นปรากฏตามบันทึกความเห็นของคณะกรรมการ กฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๓) เรื่อง ปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับการออกพระราช

กฤษฎีกาออกตามความในพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. ๒๕๓๓ มาตรา ๔ (๖) ร่างพระราชบัญญัติประกันสังคม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... และร่างพระราชกฤษฎีกากำหนดลูกจ้างตามมาตรา ๔ (๖) แห่งพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. ๒๕๓๓ พ.ศ. .... ที่แก้ไขเพิ่มเติมแล้ว (ตามสิ่งที่ส่งมาด้วย (๑) (๒) และ (๓) ที่ได้เสนอมาร่วมหนังสือนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ) วัฒนา รัตนวิจิตร

(นายวัฒนา รัตนวิจิตร)

รองเลขาธิการฯ

ปฏิบัติราชการแทน เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานเลขานุการกรม

โทร ๒๒๒๐๒๐๖-๙

(สำเนา)

บันทึกของคณะกรรมการกฤษฎีกา
(กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๓)เรื่อง ปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับการออกพระราชกฤษฎีกา ออกตามความ
ในพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. ๒๕๓๓ มาตรา ๔ (๖)

รองนายกรัฐมนตรี (นายมีชัย ฤชุพันธุ์) ได้มีบันทึกข้อความ ด่วนที่สุดลงวันที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๓๔ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา แจ้งว่า คณะรัฐมนตรีได้มีมติให้ออกพระราชกฤษฎีกา ออกตามความในมาตรา ๔ (๖) แห่งพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. ๒๕๓๓ เพื่อยกเว้นลูกจ้างบางประเภทมิให้อยู่ในข่ายบังคับของพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว โดยให้รวมถึงลูกจ้างของราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาคและราชการส่วนท้องถิ่นด้วย (ทั้งลูกจ้างประจำและลูกจ้างชั่วคราว) จึงให้กรรมการร่างกฎหมายพิจารณาให้ความเห็นในปัญหากฎหมายว่า การออกพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวจะขัดกับพระราชบัญญัติประกันสังคมฯ มาตรา ๔ (๑) หรือไม่ และจะออกพระราชกฤษฎีกาเช่นนั้นได้หรือไม่ โดยให้ดำเนินการเป็นการด่วนภายใน ๒ สัปดาห์

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๓) ได้รับเรื่องนี้เมื่อวันที่ ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๓๔ และได้พิจารณาปัญหาข้อกฎหมายดังกล่าว โดยได้นำมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. ๒๕๓๓ มาพิจารณาประกอบกับร่างพระราชกฤษฎีกากำหนดลูกจ้างตามมาตรา ๔ (๖) แห่งพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. ๒๕๓๓ พ.ศ. .... ที่กระทรวงมหาดไทยเสนอ และคณะรัฐมนตรีได้มีมติให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีแก้ไขให้เป็นไปตามมติของคณะรัฐมนตรีแล้ว มีความเห็นดังนี้

๑. เรื่องลูกจ้างของราชการ

ในส่วนที่เกี่ยวกับลูกจ้างของราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาคและราชการส่วนท้องถิ่น นั้น มาตรา ๔ (๑) แห่งพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. ๒๕๓๓ ได้บัญญัติไว้ชัดเจนว่า มิให้นำพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. ๒๕๓๓ มาใช้บังคับแก่ “ลูกจ้างประจำ” ของราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค และราชการส่วนท้องถิ่น ดังนั้น กรณีจึงเห็นได้ชัดว่า

๑ มาตรา ๔ พระราชบัญญัตินี้ไม่ใช้บังคับแก่

(๑) ข้าราชการและลูกจ้างประจำของราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค และราชการส่วนท้องถิ่น ยกเว้นลูกจ้างชั่วคราว

(๒) ลูกจ้างของรัฐบาลต่างประเทศหรือองค์การระหว่างประเทศ

(๓) ลูกจ้างของนายจ้างที่มีสำนักงานในประเทศและไปประจำทำงานในต่างประเทศ

(๔) ครูหรือครูใหญ่ของโรงเรียนเอกชนตามกฎหมายว่าด้วยโรงเรียนเอกชน

(๕) นักเรียน นักเรียนพยาบาล นิสิตหรือนักศึกษา หรือแพทย์ฝึกหัด ซึ่งเป็นลูกจ้างของโรงเรียน มหาวิทยาลัย หรือโรงพยาบาล

(๖) กิจการหรือลูกจ้างอื่นตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา

“ลูกจ้างประจำ” ของราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาคและราชการส่วนท้องถิ่น ได้รับการยกเว้นไว้โดยบทบัญญัติของกฎหมายโดยตรงแล้ว จึงไม่มีความจำเป็นจะต้องอาศัยอำนาจตามมาตรา ๔ (๖) ตามพระราชกฤษฎีกากำหนดยกเว้นขึ้นให้เป็นการซ้ำซ้อนอีก

สำหรับในส่วนที่เกี่ยวกับ “ลูกจ้างชั่วคราว” ของราชการส่วนกลางราชการส่วนภูมิภาค และราชการส่วนท้องถิ่น นั้น บทบัญญัติในมาตรา ๔ (๑) แห่งพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. ๒๕๓๓ ได้บัญญัติไว้เป็นข้อยกเว้นซ้อนขึ้นอีกชั้นหนึ่งว่า พระราชบัญญัตินี้ที่ไม่ใช้บังคับแก่ข้าราชการและลูกจ้างประจำของราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค และราชการส่วนท้องถิ่น นั้น ให้ยกเว้นลูกจ้างชั่วคราว ความที่ว่า “ยกเว้นลูกจ้างชั่วคราว” จึงเป็นการแสดงวัตถุประสงค์ของกฎหมายแจ้งชัดว่า ประสงค์ให้ลูกจ้างชั่วคราวยังต้องอยู่ภายใต้บังคับพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. ๒๕๓๓ ดังนั้น การที่ร่างมาตรา ๓ (๓) ของร่างพระราชกฤษฎีกากำหนดลูกจ้างตามมาตรา ๔ (๖) แห่งพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. ๒๕๓๓ พ.ศ. .... กำหนดให้ลูกจ้างชั่วคราวของราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น ไม่ต้องอยู่ภายใต้บังคับของพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. ๒๕๓๓ จะมีผลเท่ากับเป็นการตัดคำว่า “ยกเว้นลูกจ้างชั่วคราว” ออกจากความใน (๑) ของมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. ๒๕๓๓ จึงมีผลเป็นการออกพระราชกฤษฎีกาแก้ไขพระราชบัญญัติซึ่งเป็นการที่ไม่อาจกระทำได้

อย่างไรก็ตาม ในปัญหานี้ คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๓) มีความเห็นว่า เมื่อรัฐบาลมีนโยบายที่จะยกเว้นมิให้นำพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. ๒๕๓๓ มาใช้บังคับแก่ลูกจ้างชั่วคราว ก็จำเป็นต้องแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติใน (๑) ของมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. ๒๕๓๓ และเพื่อเป็นการสนองนโยบายของรัฐบาล คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๓) จึงได้ยกร่างพระราชบัญญัติประกันสังคม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... เสนอมาเพื่อประกอบการพิจารณาด้วย โดยมีหลักการกำหนดให้แก้ไขเพิ่มเติมความใน (๑) ของมาตรา ๔ จากความเดิมที่กำหนดว่า “(๑) ข้าราชการและลูกจ้างประจำของราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาคและราชการส่วนท้องถิ่น ยกเว้นลูกจ้างชั่วคราว” เป็น “(๑) ข้าราชการและลูกจ้างของราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาคและราชการส่วนท้องถิ่น” และเมื่อได้แก้ไขเพิ่มเติม (๑) ของมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. ๒๕๓๓ ตามร่างนี้แล้ว ก็ตัด (๓) ของร่างมาตรา ๓ แห่งร่างพระราชกฤษฎีกากำหนดลูกจ้างตามมาตรา ๔ (๖) แห่งพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. ๒๕๓๓ พ.ศ. .... ออกเสียได้

๒. ร่างพระราชกฤษฎีกา

อนึ่ง เพื่อให้การพิจารณาร่างพระราชกฤษฎีกาได้เสร็จไปในคราวเดียวกัน คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๓) จึงตรวจพิจารณาร่างพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวนี้อยู่ โดยเห็นควรแก้ไขเพิ่มเติม ดังนี้

(๑) ตัดความใน (๓) ของร่างมาตรา ๓ ในส่วนที่กำหนดเกี่ยวกับลูกจ้างของราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น ออกเสียทั้งหมด

(๒) สำหรับความในร่างมาตรา ๓ (๒) ที่กำหนดว่า “ลูกจ้างของรัฐวิสาหกิจ ตามความหมายของคำว่า “รัฐวิสาหกิจ” ในมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๐๒” นั้น มีปัญหาว่า คำว่าลูกจ้างของ “รัฐวิสาหกิจ” ควรอ้างความหมายของคำว่า “รัฐวิสาหกิจ” ตามกฎหมายใด ตามร่างเดิมได้อ้างความหมายไว้ว่า รัฐวิสาหกิจตามความใน มาตรา ๔^๒ แห่งพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๐๒ ซึ่งคณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๓) พิจารณาแล้วเห็นว่าคำว่า “รัฐวิสาหกิจ” ควรอ้างถึง ความหมายของคำว่า “รัฐวิสาหกิจ” ของมาตรา ๔^๓ แห่งพระราชบัญญัติพนักงานรัฐวิสาหกิจ สัมพันธ์ พ.ศ. ๒๕๓๔ ด้วยเหตุผล ๒ ประการ คือ (๑) บทนิยามที่ให้ความหมายของคำว่า “รัฐวิสาหกิจ” ตามพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๐๒ นั้น เป็นการนิยามขึ้นตาม วัตถุประสงค์เพื่อประโยชน์ของงานราชการเกี่ยวกับงบประมาณแผ่นดิน ส่วนบทนิยามที่ให้ ความหมายของคำว่า “รัฐวิสาหกิจ” ตามพระราชบัญญัติพนักงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ พ.ศ. ๒๕๓๔ นั้น เป็นกฎหมายที่มุ่งถึงพนักงานรัฐวิสาหกิจโดยตรงและเป็นกฎหมายใหม่ประกาศใช้ บังคับภายหลังพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๐๒ ถึง ๓๒ ปี (๒) บทนิยามคำว่า “รัฐวิสาหกิจ” ตามกฎหมายใหม่นี้ก็มีความหมายครอบคลุมรัฐวิสาหกิจทุกประเภทตามที่กำหนด ไว้ในบทนิยามคำว่า “รัฐวิสาหกิจ” ตามพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๐๒ อยู่แล้ว

พร้อมกันนี้ คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๓) ได้ เสนอร่างพระราชบัญญัติและร่างพระราชกฤษฎีกามาเพื่อโปรดพิจารณา คือ

(๑) ร่างพระราชบัญญัติประกันสังคม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... และ

(๒) ร่างพระราชกฤษฎีกากำหนดลูกจ้างตามมาตรา ๔ (๖) แห่งพระราชบัญญัติ ประกันสังคม พ.ศ. ๒๕๓๓ พ.ศ. ....

^๒มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

ฯลฯ

ฯลฯ

“รัฐวิสาหกิจ” หมายความว่า

- (ก) องค์การของรัฐบาล หรือหน่วยงานธุรกิจที่รัฐบาลเป็นเจ้าของ
 (ข) บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล ที่ส่วนราชการมีทุนรวมอยู่ด้วยเกินกว่าร้อยละห้าสิบ
 (ค) บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล ที่ส่วนราชการและ/หรือรัฐวิสาหกิจตาม (ก) และ/ หรือ (ก) และ/หรือ (ข) มีทุนรวมอยู่ด้วยเกินกว่าร้อยละห้าสิบ
 (ง) บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล ที่ส่วนราชการและ/หรือรัฐวิสาหกิจตาม (ค) และ/ หรือ (ก) และ/หรือ (ข) มีทุนรวมอยู่ด้วยเกินกว่าร้อยละห้าสิบ
 (จ) บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล ที่ส่วนราชการและ/หรือรัฐวิสาหกิจตาม (ง) และ/ หรือ (ก) และ/หรือ (ข) และ/หรือ (ค) มีทุนรวมอยู่ด้วยเกินกว่าร้อยละห้าสิบ

^๓มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“รัฐวิสาหกิจ” หมายความว่า

- (๑) องค์การของรัฐบาลตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งองค์การของรัฐบาลหรือกิจการของรัฐ ตามกฎหมายที่จัดตั้งกิจการนั้น และหมายความรวมถึงหน่วยงานธุรกิจที่รัฐเป็นเจ้าของ
 (๒) บริษัทจำกัดหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่กระทรวง ทบวง กรม หรือทบวงการเมืองที่มี ฐานะเทียบเท่า และหรือรัฐวิสาหกิจตาม (๑) มีทุนรวมอยู่ด้วยเกินร้อยละห้าสิบ

(ลงชื่อ) โอสถ โกศิน
(นายโอสถ โกศิน)
ประธานกรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๓

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
๑ สิงหาคม ๒๕๓๔